

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

132. An Episcopus ex urgentissima causa, & necessitate possit dispensare in impedimentis dirimentibus matrimonium ante contractum ipsum matrimonium? Et latè explanatur quid in prædictis impedimentis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

RESOL. CXXXII.

An Episcopus ex urgentissima causa, & necessitate possit dispensare in impedimento dirimentibus matrimonium ante contractum ipsius matrimonium? Et late explanatur quid in praedictis impedimentis post contractum matrimonium. Ex part. 2. tr. 16. & Misc. 2. Ref. 17. alias 19.

Pro doctrina & diffie. contenta in hoc §. supra in Ref. 129. & in Ref. 26 §. Quartus casus. & seq. infra in tr. 3. Ref. 52. §. suffragatur.

DIXI, ante contractum, ipsum matrimonium, nam post contractum, quando ipsum impedimentum est oculum, & matrimonium publicum, nec coniuges possunt separari absque scandalo, nec ad summum Pontificem patet recursus propter paupertatem, vel locum distantiam vel ob alia legitima impedimenta, clarum est posse Episcopum dispensare contra Sotum, Medinam, & Cordubam. Ita tenet communis DD. sententia, Coninch. de Sac. disp. 3. §. dub. 3. n. 32. Sylvest. ver. dispensatio q. 9. §. 15. Fernand. in exam. theol. p. 3. c. 16. §. 4. n. 1. Rodriguez in sum. tom. 3. c. 35. num. 7. Franc. Leo. in thes. for. Eccl. p. 2. c. 8. num. 43. Gomez in Bull. Cruciat. claus. 9. num. 58. Nauar. c. 12. n. 85. Valent. tom. 4. disp. 10. q. 5. punct. 5. Lessius lib. 2. c. 40. dub. 18. num. 128. Gutierrez. can. q. lib. 11. cap. 23. num. 18. & de matrim. cap. 49. num. 6. & seq. Armilla vers. dispensatio n. 20. Henricq. lib. 12. c. 3. n. 2. Sanchez. Villalob. Bonacina, Regin. ubi infra, & alij.

Sup. hoc in Ref. seq. & in Ref. 1. post seq. §. Hoc ipsum. & in Ref. 2. post seq. §. 1. & 2. & in Ref. 3. annot. prae- terita & in eodem §. ante te mediis, & supra in Ref. 32. in principio.

2. Tota igitur difficultas est, an possit ante contractum matrimonium, Solus Sanchez de matrim. lib. 2. cap. 40. num. 7. nullius auctoritas (vt ipse ait) patrocinio fretus asseruit, posse Episcopum dispensare aliquando in impedimento dirimente, antequam matrimonium contrahatur, quando urgentissima necessitas id postularit: ponit exemplum. Accedit manè confessura, qua reperitur habere impedimentum dirimens, cuius detectio infamiam ei pareret, & sunt omnia iam parata ad nuptias celebrandas vespere, & tentatis omnibus mediis, nulla euadendi via aperitur ad tollendam infamiam, vel suspicionem grauis delicti in confessione manifestati, si tunc non celebrentur nuptiae, in tali casu posse Episcopum dispensare, ait Sanchez.

3. Hanc sententiam non audebam consulere, sed modò considerando rationes, quas adducit Sanchez, & quia inueni multos Doctores, qui illum sequuntur, puto hanc opinionem esse probabilem, Doctores qui sequuntur Sanchez, hi sunt, Henriquez de Villalobos in sum. tom. 1. tract. 14. diffie. 25. n. 6. Bonac. tract. de matr. q. 3. punct. 15. n. 6. qui male citat pro hac opinione Valentiam, & Henricq. ubi supra, & tandem inueni, docere etiam hanc opinionem, Molfes. in sum. tom. 1. tract. 4. c. 12. n. 35. Barbof. de potest. Epis. p. 2. alleg. 35. n. 5. Homobon. de exam. Eccles. p. 1. tr. 5. c. 5. quest. 32. Victor. in notis ad man. Nauar. cap. 22. num. 85. Basil. Pontium de matrim. lib. 8. cap. 13. num. 6. qui citat Valquez & Salas, Valentium Reginald. in praxi tom. 2. lib. 31. c. 27. num. 205. Fretus igitur auctoritate horum Doctorum, dico quando nulla alia media sufficerent, ad magnam necessitatem, qua urget, euadendam, tunc posse Episcopum, etiam ante matrimonium contractum in impedimento matrimonij, dirimente dispensare. Et ratio est, quia impedimentum dirimens est de iure humano, & ideo sicut Episcopus, ex magna necessitate post contractum matrimonium, vt asserunt omnes DD. potest dispensare in impedimento dirimente, cur non poterit antea; militat enim eadem ratio, Caetera argumenta videbis apud Sanchez.

RESOL. CXXXIII.

An in aliquo casu Episcopus possit dispensare in impedimento dirimente ante contractum matrimonium?

Et an Episcopus post matrimonium contractum dispensatione impedimenti subreptiue obtenta, possit dispensare in eo impedimento, confirmando dispensationem Pontificis?

Et an Episcopus possit dispensare in impedimento dirimentibus superuenientibus matrimonij iam contractis impedimentibus petitionem debiti?

Et an Episcopus possit dispensare cum his, qui post votum Castitatis simpliciter contraxerunt matrimonium, et possint licite petere? Ex part. 8. tr. 3. Ref. 80.

Hanc sententiam ego alibi pertractavi, & Allibit de sacram. Matrimon. q. 19. sect. 2. Addunt aliqui, posse talem casum necessitatis occurrere ante etiam contractum matrimonium, vt Episcopus valeat quoque tunc dispensare, pariter enim eadem ratio militabit et fauet textus supra allatus de impedimento etatis: vnde potest sumi argumentum ad alia impedimenta, occurrente simili necessitate. Designat casum necessitatis Sanchez, si sponsa matrimonium iam contractura, accedens ad confessionem, aperiat se habuisse copulam cum fratre sui sponsi, nec possit absque infamia, aut graui periculo retrocedere. Sed tamen, moraliter loquendo, possit in tali casu subuenire tali remedio, vt sponsa dicat se recordatam esse cuiusdam voti castitatis, fuisseque admonitam a Confessario, ne cum tali voto contrahat, sed potius dispensatione expectet, & vt verum dicam, poterit tunc respo. facere votum vsque ad tempus, reticebit tamen apud propinquos hanc temporis limitationem: & interim procurabitur secreta via dispensatio illius veri impedimenti, dum palam dicitur queri dispensatio voti. Et siue oporteret hoc remedio vti, etiam si esset ab Episcopo petenda dispensatio: si Episcopus distet aliquo itineris spatio ab eo oppido, in quo sponsi parati erant contrahere, aut etiam in eadem ciuitate si sponsi cum comitatu adierant Ecclesiam, vel vocarant Parochum in suam domum, vt contraherent, vbi non adit tunc praesens Episcopus. Alium casum designat Pontius: Si quis morti proximus, ad legitimandos liberos, vel ad restitrandum honorem, vel pro bono pacis, deberet citò contrahere. Verum si impedimentum erat oculum, hac non habent locum. Si erat notum, non debet ad id extendi potestas Episcopi, maximè pro foro externo, vt ex conclusione ipsa supponimus. Itaque vix potest occurrere casus, in quo ante contractum matrimonium possit Episcopus dispensare. Hucusque Aucta.

2. Sed ego iterum puto cum Villalobos in summa 10. tract. 14. diffie. 25. n. 6. & Praeposito in 3. part. 7. 7. de dispens. impedim. Matrim. dub. 2. n. 16. Episcopum posse ex causa maxime urgente dispensare in impedimento dirimente, etiam ante contractum matrimonium, si omnibus tentatis dispensatio iudicetur necessaria ad vitandam grauem infamiam, vel graue scandalum, quia summa necessitas, cui aliter occurri non potest, eam facultatem tribuit Episcopo ex tacita Summi Pontificis licentia.

3. Probatur hac opinio, primò, quia impedimentum hoc est iuris humani, statutum lege Pontificia, vel Concilij, sed in hac lege ex magna necessitate potest